

Prof. dr. sc. Vesna Vrtiprah*

TRIDESET GODINA FAKULTETA ZA TURIZAM I VANJSKU TRGOVINU U DUBROVNIKU

Ove godine slavi se 30 godina postojanja i rada Fakulteta za turizam i vanjsku trgovinu. Tim povodom osvrnula bih se ukratko na njegov dosadašnji razvoj i ukazala na osnovne smjernice budućeg razvoja.

Prije trideset godina, točnije u jesen 1970. otvoren je u Dubrovniku Odjel Fakulteta ekonomskih nauka iz Zagreba, koji se 1975. godine nakon preustrojstva Fakulteta ekonomskih nauka konstituira kao samostalna visokoškolska ustanova pod nazivom Fakultet za turizam i vanjsku trgovinu. Iste godine Fakultetu je pripojena Viša turistička škola iz Dubrovnika, a 1980. i Centar za turističku dokumentaciju i informacije. Godine 1976. Fakultet za turizam i vanjsku trgovinu postaje članicom Sveučilišta u Splitu.

Osnovni razlog otvaranja Fakulteta bio je obrazovanje mlađih ljudi za potrebe turističkih potencijala ove regije. Osim toga u Dubrovniku je već dugo vremena postojala želja za otvaranjem visokoškolske institucije na kojoj bi se obrazovali stručnjaci turističkog profila. Otvaranje odjela u Dubrovniku u godinama budenja hrvatske nacionalne svijesti dočekano je s odobravanjem. U prvim godinama djelovanja nastavu na Fakultetu u cijelosti izvode nastavnici Fakulteta ekonomskih nauka iz Zagreba, koji su uz velike napore i entuzijazam omogućili normalno odvijanje rada Fakulteta i stvorili prepostavke za njegov razvoj. Nastava se izvodila u tri odvojene i udaljene zgrade. Fakultet je osigurao radni prostor 1974. godine adaptacijom "Vile Elise" i izgradnjom novog dijela u kojem su smještena dva amfiteatra, dvije veće dvorane i kabineti nastavnika.

Fakultet danas raspolaže s ukupno 2.341 m^2 prostora, a nastava se izvodi u dva amfiteatra i pet predavaonica sa 740 sjedališta za studente. Kabinet informatike opremljen je sa 25 kompjutora. Za učenje stranih jezika studentima je na raspolaganju kabinet sa pripadajućom audiovizualnom tehnikom. Svaki kabinet nastavnika opremljen je telefonom, kompjutorom i pisačem, što vrijedi i za knjižnicu, računovodstvo i evidenciju studija. U okviru knjižničko-dokumentacijske i izdavačke djelatnosti Fakultet u svom sastavu ima dvije knjižnice i to Knjižnicu Fakulteta i Centar za turističku dokumentaciju i informacije s ukupnim fondom od 30.000 svezaka knjižne građe. Biblioteka Centra za turističku dokumentaciju i informacije posjeduje jedinstvenu kolekciju turističke periodike u svijetu.

Istodobno sa rješavanjem prostorne problematike počelo se raditi na stvaranju i usavršavanju vlastitog kadra. Danas Fakultet za turizam i vanjsku trgovinu zapošljava 43 djelatnika, od kojih je dvadesetsedmero uključeno u

* Dekan Fakulteta za turizam i vanjsku trgovinu u Dubrovniku

znanstveno-nastavni proces i stručnu djelatnost. Na Fakultetu radi pet redovitih profesora, pet izvanrednih profesora, dva docenta, četiri viša predavača, dva predavača, šest asistenata i tri znanstvena novaka. U nastavi je, također, angažirano devet vanjskih suradnika i to dva redovita profesora, četiri izvanredna profesora, jedan asistent i dva stručna suradnika. U administraciji i drugim pratećim službama zaposleno je 16 djelatnika.

Studij na Fakultetu za turizam i vanjsku trgovinu do zaključno 2000./2001. školske godine upisalo je blizu 12.000 studenata, a diplomiralo je njih preko 3.100. Danas na dodiplomskom studiju studiraju 1.442 studenta, od kojih su 340 apsolventi. Na poslijediplomskom studiju je 55 studenata.

Mnogi studenti Fakulteta za turizam i vanjsku trgovinu bili su sudionici domovinskog rata u kojem je aktivno sudjelovalo i manji broj nastavnika. Nastava se na Fakultetu nije prekidala ni u vrijeme neposredne agresije na Dubrovnik.

Za studij na Fakultetu posebno je velik interes srednjoškolaca, jer se diplomiranjem stječu široke mogućnosti zapošljavanja i obavljanja najsloženijih poslova u turizmu i vanjskoj trgovini. Brojni diplomirani studenti danas su uspješni menadžeri i cijenjeni znanstvenici.

Razmjena studenata, suradnja s drugim ekonomskim fakultetima, sudjelovanje u brojnim projektima i seminarima, na raznim turnirima i ligaškim natjecanjima i organiziranje izleta i apsolventske ekskurzije dodatno osmišljavaju vrijeme koje studenti provode na Fakultetu.

Na Fakultetu za turizam i vanjsku trgovinu, u skladu s općom obrazovnom funkcijom, kontinuirano se izvode i poslijediplomski znanstveni studiji. Do sada su izvedena tri poslijediplomska studija, a u tijeku je izvođenje poslijediplomskog znanstvenog magistarskog studija "Poslovna ekonomija u turizmu". Na Fakultetu je obranjeno 17 magisterija i 4 doktorske disertacije.

Nastavni planovi i programi proizašli iz dugogodišnje tradicije obrazovanja mlađih stručnjaka na ovom Fakultetu temelje se na vlastitim spoznajama i iskustvima poznatih europskih i američkih sveučilišta. Novi nastavni plan i program dodiplomskog studija izrađen je po uzoru na nastavne planove i programe institucija koje obrazuju mlade za poslovno upravljanje u turizmu (pri ekonomiji) u Njemačkoj, Švicarskoj, Austriji, Sjedinjenim Državama i nekim drugim razvijenim zapadnim zemljama, s tim da su u program ušli i temeljni ekonomski predmeti, a prema dogovoru na razini ekonomskih fakulteta u Republici Hrvatskoj. Na dodiplomskom studiju postoje dva smjera - turizam i vanjska trgovina. Na prvim dvjema godinama studija su zajedničke programske osnove, a usmjerena se provode na trećoj godini.

Poslijediplomski znanstveni studij "Poslovna ekonomija u turizmu" organiziran je s namjerom da se obrazuju i osposobe studenti za poslovno upravljanje u turizmu, poglavito radi sve izrazitijih konkurenckih uvjeta u svjetskoj ekonomiji.

Hrvatska polaže velike nade u turizam, posebno inozemni, jer je ta djelatnost od osobitog značaja za gospodarski rast i razvoj. Strateško opredjeljenje Hrvatske za turizam aktualiziralo je pitanje obrazovanja studenata koji bi bili sposobni za znanstveno utemeljeno rješavanje najsloženijih poslovnih i razvojnih zadaća u turizmu. Upravo stoga nastavni plan i program poslijediplomskog studija sastavljen je tako da pripremi i osposebi studente za ovladavanje metodologijama znanstvenog i stručnog rada, vještina u rješavanju i najsloženijih razvojnih i tekućih problema kako bi poslijediplomanti mogli preuzeti vodeću ulogu u poduzetničkim poslovima koji u suvremenim tržišnim uvjetima postaju izuzetno složeni i zahtjevni. Studij je namijenjen sadašnjim i budućim menedžerima kako bi se preko njega upoznali s najnovijim spoznajama teorije i prakse u turizmu potrebnim za uspješno obavljanje složenih i odgovornih poslova.

Od osnutka Fakultet je posebnu pozornost pridavao i znanstveno-istraživačkoj djelatnosti. U okviru Fakulteta djelovala je i organizacijska jedinica Institut za ekonomski istraživanja. Institut je izradio brojne projekte s područja turizma i razvoja, te ostvario zapažene rezultate po kojima je bio jedna od vodećih institucija u Hrvatskoj. Organizacijskim preustrojem Fakultet je danas nositelj istraživačkih projekata, a svaki projekt pod nadzorom voditelja okuplja znanstvenike istraživače.

Izradeni su brojni projekti posebice s područja turizma i razvoja. U značajnije projekte mogu se ubrojiti: Mjerenje efikasnosti hoteljerstva u nekim europskim zemljama, Modeli u turizmu, Razvoj turizma na području općine Dubrovnik, Dugoročne mogućnosti razvoja općine Dubrovnik, Oblici organizacije u turističkoj privredi, Iskorištenost prirodne osnove u dosadašnjem razvoju turizma, Utvrđivanje stupnja međuzavisnosti razvitka turizma i komplementarnih djelatnosti, Prioritetni pravci razvoja turističke ponude Dalmacije itd.

Danas je na Fakultetu u tijeku realizacija projekta "Strategija razvoja Županije dubrovačko-neretvanske".

Značajna je uloga Fakulteta i u njegovoj izdavačkoj djelatnosti. U izdanju Fakulteta za turizam i vanjsku trgovinu tiskano je više udžbenika i periodičnih publikacija, a posebice zbornika radova fakultetskih nastavnika, istraživačkih studija, te zbornika radova sa znanstvenih i stručnih skupova. Posebice treba istaknuti izdavanje znanstvenog časopisa "Ekonomski misao i praksa" putem kojeg mnogi ugledni domaći i inozemni autori prezentiraju svoja znanstvena dostignuća iz ekonomskih teorija, ekonomskih praksa i srodnih područja. Časopis "Ekonomski misao i praksa" ima međunarodno uredništvo, a objavljeni radovi se klasificiraju i referiraju u Journal of Economic Literature, Pittsburgh. Sve naprijed navedeno Fakultet za turizam i vanjsku trgovinu svrstava u red respektabilnih obrazovnih i znanstvenih ustanova u zemlji i inozemstvu.

Na Fakultetu će se i dalje ulagati napor i za očuvanje i povećanje stečenog ugleda s ciljem da on postane centar za izučavanje turizma u Hrvatskoj. U tom pravcu posebna pozornost poklanjat će se primanju mladih nastavnika, prvenstveno izuzetno uspješnih diplomiranih studenata

ovog Fakulteta koji nastavljaju svoje daljnje obrazovanje na poslijediplomskim studijima. Kvaliteta studija će se podizati angažiranjem na kraće i duže razdoblje uglednih znanstvenika iz zemlje i inozemstva u izvođenju dodiplomske i poslijediplomske nastave. Nadalje nastojat će se ostvariti čvršća povezanost Fakulteta za turizam i vanjsku trgovinu s nekim sveučilištim, odnosno fakultetima iz inozemstva i to posebice na području zajedničkih projekata, medusobnog angažiranja nastavnika i po mogućnosti zajedničkih poslijediplomskih studija. Osim toga održavat će se i kontinuitet izdavačke djelatnosti, izvođenja znanstvenih projekata, te organiziranja međunarodnih znanstvenih skupova.